

POSTANOWIENIE

Dnia 22 kwietnia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Kwaśniewski (przewodniczący)

SSN Dariusz Dończyk

SSN Bogumiła Ustjanicz (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku E. J.
przy uczestnictwie A. R. i E. R.
o stwierdzenie nabycia spadku,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 22 kwietnia 2010 r.,
zażalenia wnioskodawczyni
na postanowienie Sądu Okręgowego w P.
z dnia 26 listopada 2009 r., sygn. akt II Ca (...),

oddala zażalenie

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w P. odrzucił zażalenie wnioskodawczyni E. J. na postanowienie tego Sądu z dnia 16 października 2009 r., ponieważ nie została uiszczona opłata, chociaż wniósł je ustanowiony przez nią pełnomocnik, w osobie adwokata. Obowiązek dokonania tego wraz ze złożonym pismem określony był art. 130² § 3 k.p.c., mającym zastosowanie w sprawie, zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 234, poz. 1571). Nie było możliwości zaliczenia na poczet wymaganej opłaty sumy wniesionej jako opłata od wcześniej

złożonego zażalenia. W żadnym ze złożonych w imieniu wnioskodawczynie zażaleń nie kwestionowała ona zasadności pobierania opłat sądowych.

W zażaleniu wnioskodawczynie domagała się uchylecia zaskarżonego postanowienia, zarzucając bezzasadność stanowiska Sądu Okręgowego w odniesieniu do obowiązku wnoszenia opłaty wraz z pismem, bez wezwania ze strony sądu, a także niemożności zaliczenia na poczet wymaganej od zażalenia opłaty wcześniej uregulowanej, od innego zażalenia, czemu nie sprzeciwiają się przepisy normujące wykonanie zobowiązań. Ponadto podważyła prawidłowość stosowania przepisów regulujących problematykę kosztów sądowych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Żądanie stwierdzenia nabycia spadku po A. R. wniesione zostało przez wnioskodawczynię do Sądu Rejonowego w C. w dniu 13 czerwca 2005 r. Na podstawie art. 149 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm., dalej u.k.s.c.), przepisy tej ustawy stosuje się od zakończenia postępowania w pierwszej instancji. Zakończeniem instancji jest wydanie orzeczenia kończącego postępowanie co do istoty sprawy w postępowaniu nieprocesowym. Stanowisko takie ugruntowane jest w orzecznictwie (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2007 r. III CZP 124/06, OSNC 2007/6/91 i powołane w nim wcześniejsze wypowiedzi oraz postanowienie z dnia 6 marca 2008 r. I CZ 150/07, niepubl.) i ma zastosowanie w rozpoznawanej sprawie. Wobec tego w okresie od wydania przez Sąd Rejonowy w C. postanowienia stwierdzającego nabycie spadku po S. R. mają zastosowanie przepisy powołanej ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. Zgodnie z art. 10 u.k.s.c. obowiązek wniesienia opłaty związany został z wniesieniem pisma podlegającego opłacie, a zatem dopełnienie tej powinności następuje przez dokonanie zapłaty w terminie przewidzianym do wniesienia pisma. Nie można wykluczyć możliwości uregulowania opłaty przed złożeniem pisma. Z uwagi jednak na wyłom od zasady wynikającej z powołanego uregulowania obowiązkiem wnoszącego byłoby wskazanie na pismo, do którego opłata się odnosi.

Sposoby uiszczania opłat sądowych w sprawach cywilnych wymienione zostały wyczerpująco w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 stycznia 2006 r. w sprawie sposobu uiszczania opłat sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 27, poz. 199). Należą do nich: uiszczenie opłaty w formie bezgotówkowej na rachunek bieżący dochodów właściwego sądu, wpłata gotówkowa w kasie sądu i w formie znaków opłaty sądowej (§ 2 ust. 1 wymienionego rozporządzenia). Nie została zatem przewidziana

możliwość wniesienia opłaty przez zaliczenie na jej poczet opłat wcześniej nienależnie uiszczonych w tej samej sprawie lub należności z tytułu wydatków, stanowiących różnicę pomiędzy kosztami pobranymi od strony a kosztami należnymi. Brak takiej regulacji również w samej ustawie o kosztach sądowych, na co zwrócił uwagę Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 21 lutego 2007 r. I CZ 1/07, niepubl. i pogląd ten podzielany jest w rozpoznawanej sprawie.

Nie ma racji skarżący, że do wykonania obowiązku związanego z opłaceniem pisma procesowego powinny mieć zastosowanie regulacje odnoszące się do zobowiązań. Objęty art. 10 u.k.s.c. obowiązek nie ma charakteru cywilnoprawnego zobowiązania, jest czynnością procesową, zaś zasady wnoszenia opłat sądowych i skutki niedopełnienia tego są wyczerpująco uregulowane w wymienionej ustawie i w kodeksie postępowania cywilnego.

Uczestnik postępowania wnoszący osobiście nieopłacone pismo, stosownie do art. 130 § 1 i odpowiednio art. 370 k.p.c., powinien być wezwany do uzupełnienia tego braku pod rygorem zwrotu albo odrzucenia pisma. W odniesieniu do uczestnika reprezentowanego przez adwokata (radcę prawnego, rzecznika patentowego) wykonanie tego obowiązku nie było związane z wzywaniem do dopełnienia go, co przewidziane było art. 130² § 3 k.p.c. obowiązującym do dnia 30 czerwca 2009 r., a w sprawach wszczętych przed wejściem w życie ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego i niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 234, poz. 1571) do czasu zakończenia postępowania (art. 8 ust. 1). Wynika stąd, że w rozpoznawanej sprawie, która wniesiona została przed wejściem w życie tej ustawy, w dalszym ciągu ma zastosowanie art. 130² § 3 k.p.c. Odmienne stanowisko skarżącego nie zasługiwało na uwzględnienie. Nie budzi wątpliwości, że zażalenie na postanowienie z 16 października 2009 r. nie zostało opłacone, a zatem podlegało odrzuceniu w oparciu o art. 130² § 3 k.p.c.

Z powyższych względów zażalenie jako pozbawione uzasadnionych podstaw zostało oddalone w oparciu o art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.